No. 50562*

Bulgaria and Serbia

Agreement between the Republic of Bulgaria and the Republic of Serbia on social security. Belgrade, 19 September 2011

Entry into force: 1 February 2013, in accordance with article 36

Authentic texts: Bulgarian and Serbian

Registration with the Secretariat of the United Nations: Bulgaria, 20 March 2013

No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.

Bulgarie et Serbie

Accord entre la République de Bulgarie et la République de Serbie relatif à la sécurité sociale. Belgrade, 19 septembre 2011

Entrée en vigueur : 1er février 2013, conformément à l'article 36

Textes authentiques: bulgare et serbe

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies: Bulgarie, 20 mars 2013

^{*} Numéro de volume RTNU n'a pas encore été établie pour ce dossier. Les textes réproduits ci-dessous, s'ils sont disponibles, sont les textes authentiques de l'accord/pièce jointe d'action tel que soumises pour l'enregistrement et publication au Secrétariat. Pour référence, ils ont été présentés sous forme de la pagination consécutive. Les traductions, s'ils sont inclus, ne sont pas en form finale et sont fournies uniquement à titre d'information.

[BULGARIAN TEXT – TEXTE BULGARE]

REPUBLIC OF BULGARIA MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

INTERNATIONAL LAW AND LEGAL AFFAIRS DIRECTORATE

Sofia, 5 March 2013

SUBMISSION OF A TREATY FOR REGISTRATION AND PUBLICATION IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 102 OF THE UN CHARTER

CERTIFYING STATEMENT

I, THE UNDERSIGNED Branimir Zaimov, Director of International Law and Legal Affairs Directorate, hereby certify that the attached text is a true and complete copy of the Agreement between the Republic of Bulgaria and the Republic of Serbia on Social Security, done at Belgrade on 19 September 2011; that no reservations or declarations or objections were made by the Parties thereto, and that it was concluded in the following languages: Bulgarian and Serbian. I further certify that the additional copy of this Agreement contained in the CD is a true and complete copy of the Agreement between the Republic of Bulgaria and the Republic of Serbia on Social Security.

I FURTHER CERTIFY that the Agreement came into force on 1 February 2013 by exchanging instruments of ratification, in accordance with Article 36, paragraph 2, and that it was signed by Mr. Totyu Mladenov, Minister of Labour and Social Policy of the Republic of Bulgaria, and Mr. Rasim Ljajić, Minister of Labour and Social Policy of the Republic of Serbia.

Branimir ZAINIOV Director

СПОГОДБА

между

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
И
РЕПУБЛИКА СЪРБИЯ
ЗА
СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ

Република България

и Република Сърбия

Наричани по-нататък "Договарящи държави",

водени от желанието да уредят взаимоотношенията си в областта на социалната сигурност,

се договориха, както следва:

ЧАСТ І

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Определяне на понятията

- (1) В тази Спогодба следните понятия означават:
- 1. "територия":
- по отношение на Република България държавната територия на Република България;
- по отношение на Република Сърбия държавната територия на Република Сърбия;
  - 2. "законодателство":

закони, подзаконови актове и други разпоредби, които се отнасят до областите на социалната сигурност, посочени в член 2, алинея 1 на тази Спогодба;

- 3. "компетентен орган":
- в Република България министрите, компетентни по законодателството на Република България, посочено в член 2, алинея 1 на тази Спогодба;
- в Република Сърбия Министерствата, компетентни по законодателството на Република Сърбия, посочено в член 2, алинея 1 от тази Спогодба;
  - 4. "институция":

организацията или органът, които отговарят за прилагането на законодателството, посочено в член 2, алинея 1 от тази Спогодба;

5. "компетентна институция":

институцията, в която лицето е осигурено по време на подаването на искане за обезщетение или от която има или би имало право на обезщетение;

6. "пребиваване":

мястото, където лицето постоянно живее;

7. "престой":

мястото, където лицето временно живее;

8. "член на семейство":

лице, определено като такова съгласно законодателството на Договарящата държава, за сметка на чиято институция се предоставят обезщетения;

9. "осигурителен период":

период, за който са платени вноски; период, който с признат за такъв и приравнените периоди;

10. "обезщетение":

обезщетение в натура и парично обезщетение;

11. "обезщетение в натура":

медицинска помощ и други обезщетения извън паричните обезщетения;

12. "парично обезщетение":

пенсия, парични обезщетения и други парични плащания, включително добавки и увеличения.

(2) Останалите понятия в тази Спогодба имат значението, което им се придава съгласно правните разпоредби на Договарящите държави.

ЧЛЕН 2

Законодателство, към което се отнася тази Спогодба

- (1) Тази Спогодба се отнася към следното законодателство:
- по отношение на Република България:
- 1. за медицинските услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;
- 2. за медицинската помощ в обхвата на задължителното здравно осигуряване;
- 3. за държавното обществено осигуряване за временна неработоспособност, майчинство, старост, инвалидност, трудова злополука, професионална болест, безработица и смърт и
- 4. за семейните помощи за деца.
- по отношение на Република Сърбия:
- 1. за здравното осигуряване и здравната помощ;
- 2. за майчинството;
- 3. за пенсионното и инвалидното осигуряване;
- 4. за трудовите злополуки и професионалните болести;
- 5. за паричното обезщетение за безработица и
- 6. за детските добавки.
- (2) Тази Спогодба се отнася и към законодателството, което изменя или допълва законодателството, посочено в алинея 1 от този член.
- (3) Независимо от алинея 2 от този член, тази Спогодба се прилага и при разширяване на законодателството на едната Договаряща държава с нови категории

правоимащи лица или с нови обезщетения, освен ако тази Договаряща държава уведоми другата Договаряща държава, в срок до три месеца след влизането на това законодателство в сила, че тази Спогодба няма да се прилага за новата категория правоимащи лица или новите обезщетения.

член з

Лица, към които се прилага тази Спогодба

Тази Спогодба се прилага спрямо:

- 1. лицата, за които се прилага или се е прилагало законодателството на едната или и на двете Договарящи държави и
- 2. други лица, чиито права произтичат от правата на лицата по точка 1 на този член.

ЧЛЕН 4

Еднакво третиране

При прилагане на законодателството на едната Договаряща държава, гражданите на другата Договаряща държава са равнопоставени на гражданите на първата Договаряща държава.

ЧЛЕН 5

Еднакво третиране на факти

- (1) Когато на територия на едната Договаряща държава са настъпили факти или събития, които влияят на правото на обезщетение, институциите на другата Договаряща държава ги вземат предвид, все едно, че са настъпили на нейната територия.
- (2) Алинея 1 от този член не се прилага по отношение на Република Сърбия в случай на наемане на работа или при самостоятелна заетост на пенсионер.

член 6

Износ на обезщетения

- (1) Паричните обезщетения, отпуснати съгласно законодателството на едната Договаряща държава се изплащат на правоимащите лица, които имат пребиваване в другата Договаряща държава.
- (2) Паричните обезщетения, отпуснати съгласно законодателството на една от Договарящите държави, не могат да бъдат намалявани, изменяни, спирани или прекратявани по съображение, че правоимащото лице е с пребиваване на територията на другата Договаряща държава.
- (3) Договарящата държава, в която е придобито право на обезщетения по алинеи 1 и 2 от този член, ще изплаща тези обезщетения на граждани на другата Договаряща държава, които пребивават в трета държава, при условия еднакви с тези за собствените

си граждани.

- (4) Алинея 1 от този член не се прилага:
- по отношение на Република България за паричните обезщетения за безработица, помощта при смърт и семейните помощи за деца;
- по отношение на Република Сърбия за минималната пенсия, детските добавки, паричните обезщетения за безработица и помощта при смърт.

ЧАСТ II

РАЗПОРЕДБИ ЗА ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО

член 7

Обща разпоредба

По отношение на лице, което упражнява трудова дейност като наето или самостоятелно заето лице на територията на едната Договаряща държава, дори и когато пребиваването на наетото или самостоятелно заетото лице или седалището на работодателя се намира на територията на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на първата Договаряща държава, освен ако с разпоредбите на член 8 и 9 от тази Спогодба не е определено друго.

член 8

Специални разпоредби

- (1) Ако работодател със седалище на територията на едната Договаряща държава командирова наето от него лице, за което се прилага законодателството на тази Договаряща държава, да работи на територията на другата Договаряща държава, по отношение на тази работа за наетото лице се прилага законодателството само на първата Договаряща държава, все едно, че работата се извършва на нейна територия, но за не повече от 24 месеца.
- (2) Ако за самостоятелно заето лице се прилага законодателството на едната Договаряща държава и работи временно за своя сметка на територията на другата Договаряща държава, по отношение на тази работа за лицето се прилага законодателството само на първата Договаряща държава, но за не повече от 12 месеца.
- (3) По отношение на лицата, които са членове на пътуващия персонал на предприятие, осъществяващо въздушен, автомобилен или железопътен транспорт, се прилага законодателството на Договарящата държава, на чиято територия предприятието има седалище.
- (4) По отношение на корабни екипажи и други лица, насти на борда на кораб се прилага законодателството на Договарящата държава, под чийто флаг корабът плава.

- (5) По отношение на лица, които извършват в пристанище на едната Договаряща държава товаро-разтоварна дейност, ремонтни работи или надзор на кораб, плаващ под флага на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на Договарящата държава, на която принадлежи пристанището.
- (6) По отношение на държавните служители, приравнените към тях лица, лицата наети в други публични служби и официалните представители, изпратени на територията на другата Договаряща държава се прилага законодателството на Договарящата държава, която ги е изпратила.

член 9

Дипломатически представителства и консулства

- (1) По отношение на членовете на дипломатическите представителства и консулства, на членовете на техните семейства, както и по отношение на частните домашни работници при членовете на тези представителствата и консулства, които са изпратени на територията на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на Договарящата държава, която ги изпраща.
- (2) По отношение на работниците, посочени в алинея 1 от този член, които не са изпратени, се прилага законодателството на Договарящата държава, на чиято територия се намира дипломатическото представителство или консулството.
- (3) Работещите, посочени в алинея 2 от този член, които са граждани на Договарящата държава, чието е дипломатическото представителство или консулството, могат в срок от три месеца от деня на постъпването им на работа, да изберат за тях да се прилага законодателството на тази Договаряща държава.

ЧЛЕН 10

Изключения

При общо искане на наетото лице и неговия работодател или на самостоятелно заетото лице, компетентните органи на двете Договарящи държави или посочени от тях институции, могат по споразумение да направят изключение от разпоредбите на член 7 и 8 на тази Споголба.

част ІІІ

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА 1

БОЛЕСТ И МАЙЧИНСТВО

ЧЛЕН 11

Сумиране на осигурителни периоди

Осигурителните периоди, завършени съгласно законодателството на двете Договарящи държави, при необходимост се сумират с цел придобиване на право на обезщетение и определяне на неговата продължителност, при условие, че тези периоди не съвпалат.

ЧЛЕН 12

Обезщетения в натура

- (1) Лице, което отговаря на условията за предоставяне на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, има право на обезщетения в натура при пребиваване в другата Договаряща държава, в съответствие с нейното законодателство, като лице подчинено на това законодателство.
- (2) Лице, косто отговаря на условията за предоставяне на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, при престой в другата Договаряща държава има право на спешна медицинска помощ, която се налага от неговото състояние, при условие че престоят не е осъществен с цел лечение.
- (3) Обезщетенията по алинеи 1 и 2 от този член се предоставят от името и за сметка на компетентната институция, от институцията по пребиваване или престой, съгласно прилаганото от нея законодателство.
- (4) Лицата по член 8 алинеи 1, 2 и 6 и член 9 от тази Спогодба имат право на обезщетение в натура в съответствие със законодателството на Договарящата държава, в която са изпратени за сметка на компетентната институция.
- (5) Компетентните органи на Договарящите държави договарят списък на обезщетения в натура, като протези, помощни средства и други обезщетения с висока стойност, за предоставянето, на които в случаите на пребиваване или престой на лицето, се изисква предварително съгласие на компетентната институция, освен ако предоставянето им е необходимо в условията на спешност и в противен случай би застращило живота или здравето на лицето.
- (6) Разпоредбите на алинеи 1-5 от този член се прилагат и за членовете на семейството.

ЧЛЕН 13 Обезщетения в натура за пенсионери

- (1) Лице, получаващо пенсии, придобити съгласно законодателството на двете Договарящи държави има право на обезщетения в натура на територията на държавата по пребиваване, за сметка на компетентната институция на тази Договаряща държава.
- (2) Лице, получаващо пенсия, придобита съгласно законодателството само на едната Договаряща държава и пребиваващо на територията на другата Договаряща държава има право на обезщетения в натура в тази Договаряща държава, все едно че е неин пенсионер, за сметка на компетентната институция на първата Договаряща държава.
- (3) Лицата по алинеи 1 и 2 от този член, при престой в другата Договаряща държава имат право на спешна медицинска помощ, която се налага от състоянието му, съгласно законодателството на Договарящата държава по престоя и за сметка на компетентната институция.
- (4) Разпоредбите по алинеи 1-3 от този член се прилага и за членовете на семейството на пенсионера.

ЧЛЕН 14 Възстановяване на разходи

- (1) Компетентната институция възстановява на предоставилата обезщетението институция разходите, направени на основание член 12 и член 13 от тази Спогодба, с изключение на административните разходи.
- (2) Възстановяването на разходите по алинея 1 от този член се извършва по реда, договорен от компетентните органи на Договарящите държави в споразумението съгласно алинея 1 на член 28.

ЧЛЕН 15 Парични обезщетения

Парични обезщетения при случаите на болест и майчинство се предоставят за сметка на компетентната институция, при която е осигурено лицето, съгласно прилаганото от нея законодателство.

ГЛАВА 2

ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

ЧЛЕН 16

Трудова злополука на път за работа

(1) Лице, пребиваващо на територията на едната Договаряща държава, което претърпи увреждане по време на пътуване, предприето с цел започване на работа по трудов договор или упражняване на дейност като самостоятелно заето лице в другата

Договаряща държава, има право на обезщетение за трудова злополука съгласно законодателството и за сметка на институцията на другата Договаряща държава.

(2) Алинея 1 от този член се прилага и за лице, претърпяло увреждане при пътуване към мястото на пребиваване непосредствено след прекратяване на трудовия му договор или упражняването на дейността като самостоятелно заето лице.

ЧЛЕН 17

Обезщетения в натура

- (1) Лице, което поради трудова злополука или професионална болест има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, има право, при пребиваване или престой в другата Договаряща държава, на аналогичните обезщетения в натура, предоставяни за сметка на компетентната институция, от институцията по мястото на пребиваване или престой в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, все едно, че е лице, осигурено по това законодателството.
- (2) Разпоредбата на член 12, алинея 5 от тази Спогодба се прилага съответно за лицата по алинея 1 от този член.
- (3) За възстановяването на разходите съгласно алинея 1 от този член се прилагат разпоредбите на член 14 от тази Спогодба.

ЧЛЕН 18 Професионална болест

- (1) Ако според законодателството на едната Договаряща държава условие за получаването на обезщетение за професионална болест е тази болест да е диагностицирана за първи път на територията на същата Договаряща държава, това условие се счита за изпълнено, ако заболяването е било за първи път диагностицирано на територията на другата Договаряща държава.
- (2) Ако според законодателството на едната Договаряща държава условие за получаването на нарично обезщетение за професионална болест е професията, която би могла да причини такова заболяване, да е упражнявана в течение на определено време, компетентната институция на тази Договаряща държава при необходимост взема предвяд и завършените периоди на упражняване на тази професия на основание законодателството на другата Договаряща държава.

ЧЛЕН 19 Парични обезщетения

(1) Парично обезщетение в случай на трудова злополука или професионална болест предоставя институцията на тази Договаряща държава, по чието законодателство е било осигурено лицето по време на настъпване на трудовата злополука или по времето, когато за последен път е извършвало дейност, вследствие на която е възникнала професионалната болест.

- (2) Ако лице, което е получавало или получава парично обезщетение за професионална болест за сметка на институцията на една от Договарящите държави, предяви претенции към институцията на другата Договаряща държава за парично обезщетение поради влошено здравословно състояние, възникнало в резултат на трудова дейност, която съгласно законодателството на тази Договаряща държава може да предизвика професионална болест, то:
- 1. институцията на първата Договаряща държава предоставя и занапред паричното обезщетение, съгласно своето законодателство, без оглед на влошаването на здравословното състояние;
- 2. институцията на другата Договаряща държава предоставя парично обезщетение в размер на разликата между обезщетението, полагащо се след влошаване на здравословното състояние и обезщетението, което би била задължена да предостави, съгласно своето законодателство, на основание на възникналата професионална болест.

ГЛАВА 3

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМЪРТ

ЧЛЕН 20

Сумиране на осигурителни периоди

- (1) Ако съгласно законодателството на една от Договарящите държави правото на парично обезщетение зависи от придобиването на определени осигурителни периоди, институцията на тази Договаряща държава взема предвид, ако е необходимо, и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на другата Договаряща държава, все едно че са придобити съгласно нейното законодателството, при условие, че тези периоди не съвпадат.
- (2) Ако при прилагане на алинея 1 от този член осигурителният период, изчислен съгласно законодателството на другата Договаряща държава е с по-голяма продължителност, институцията на първата Договаряща държава взема предвид реалната продължителност.
- (3) Ако лице, което дори при прилагане на алинея 1 от този член не изпълнява условията за придобиване на правото на парично обезщетение, компетентната институция взема предвид осигурителния период, завършен в трета държава, с която и двете Договарящи държави са сключили споразумения за социална сигурност.
- (4) Ако съгласно законодателството на една от Договарящите държави правото на парично обезщетение зависи от наличието на определен осигурителен период в определена професия, работа или в дейност, за която съществува специална система, институцията на тази Договаряща държава взема предвид и осигурителния период, придобит съгласно законодателството на другата Договаряща държава, в същата професия, работа или съответстващата система.

ЧЛЕН 21

Осигурителни периоди под 12 месеца

Ако периодите на осигуряване, придобити съгласно законодателството на едната Договаряща държава са по-кратки от 12 месеца и въз основа на тях не възниква право на парично обезщетение, компетентната институция на другата Договаряща държава включва тези периоди за определяне правото и размера на обезщетението, все едно, че се отнасят за периоди на осигуряване, придобити съгласно нейното законодателство.

ЧЛЕН 22

Изчисляване на самостоятелно парично обезщетение

Ако съгласно законодателството на едната Договаряща държава право на парично обезщетение съществува дори без прилагане на член 20 от тази Спогодба, компетентната институция на тази Договаряща държава изчислява обезщетението, като взема предвид само осигурителните периоди, придобити съгласно прилаганото от нея законодателство.

ЧЛЕН 23

Изчисляване на пропорционално парично обезщетение

- (1) Ако според законодателството на едната Договаряща държава правото на парично обезщетение съществува единствено на основание прилагането на член 20 от тази Спогодба, компетентната институция на тази Договаряща държава определя обезщетението по следния начин:
- 1. изчислява теоретичния размер на обезщетението, което лицето би получило, така все едно, че всички осигурителни периоди, които се вземат предвид за изчисляване на обезщетението, са придобити съгласно прилаганото от нея законодателство. Размерът на обезщетението, който не зависи от осигурителни периоди, се взема предвид като теоретичен размер;
- 2. въз основа на така изчисления теоретичен размер, определя пропорционалния размер съгласно съотношението между осигурителните периоди, придобити само по прилаганото от нея законодателство и всички осигурителни периоди, които се вземат предвид при изчисляване на обезщетението;
- 3. ако всички осигурителните периоди, взети предвид съгласно член 20 от тази Спогодба, надхвърлят най-продължителните възможни осигурителни периоди според прилаганото от нея законодателство, определя размера на обезщетението пропорционално на осигурителните периоди, придобити по това законодателство и осигурителните периоди, въз основа на които се определя най-високия размер на обезщетението.
- (2) Ако обезщетението се изчислява въз основа на възнаграждения, осигурителна база или платени вноски през определен период, компетентната институция взема предвид възнагражденията, осигурителната база или платените вноски само за осигурителните периоди, придобити съгласно прилаганото от нея законодателство.

ЧЛЕН 24

Намаляване, промяна, спиране или прекратяване на изплащането на пенсия

Независимо от законодателството на Договарящите държави относно намаляването, изменението, спирането или прекратяването на изплащането на пенсии поради право на две или повече пенсии, изплащането на пенсия съгласно законодателството на едната Договаряща държава не влияе върху правото на пенсионираното лице да получава едновременно пенсия и от другата Договаряща държава.

ЧЛЕН 25

Помощ при смърт

Ако правото на помощ при случай на смърт съществува съгласно законодателството на двете Договарящи държави, се прилага само законодателството на Договарящата държава, на чиято територия починалото лице е имало пребиваване към момента на смъртта.

ГЛАВА 4

БЕЗРАБОТИЦА

ЧЛЕН 26

Сумиране на осигурителни периоди

За определя продължителността и размера на паричното обезщетение според законодателството на едната Договаряща държава се вземат предвид и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на другата Договаряща държава при условие, че не съвпадат.

ГЛАВА 5 СЕМЕЙНИ ПОМОЩИ ЗА ДЕЦА

ЧЛЕН 27

Право на семейни помощи за деца

Семейни помощи за деца, които се изплащат месечно, се отпускат съгласно законодателството на тази Договаряща държава, на територията, на която пребивава детето.

HACT IV

ДРУГИ РАЗПОРЕЛБИ

ЧЛЕН 28

Задължения на органите, правна и административна помощ

- (1) Компетентните органи на двете Договарящи държави с отделно споразумение определят мерките за по-ефикасно прилагане на тази Спогодба.
- (2) В споразумението по алинея 1 от този член се посочват органите за връзка и институциите.
- (3) Компетентните органи и органите за връзка на двете Договарящи държави взаимно се информират за:
  - 1. всички предприети мерки за прилагане на тази Спогодба и
- всички промени в техните правни разпоредби във връзка с прилагането на тази Споголба.
- (4) При прилагането на тази Спогодба органите и институциите на Договарящите държави си предоставят взаимно безплатна административна помощ.
- (5) Органите и институциите на Договарящите държави могат, при прилагането на тази Спогодба, да влизат в непосредствена връзка помежду си, както и със заинтересованите лица или упълномощените от тях лица.
- (6) Органите и институциите на едната Договаряща държава не могат да отхвърлят писмени заявления и други документи, поради това, че са написани на официалния език на другата Договаряща държава.
- (7) Лекарските прегледи на лице с осигурителни периоди, придобити в двете Договарящи държави, които се правят във връзка с прилагането на законодателството в областта на пенсионното осигуряване на двете Договарящи държави, извършва за своя сметка институцията по пребиваване или престой на лицето.
- (8) Лекарските прегледи на лице по алинея 7 на този член, които се правят само във връзка с прилагането на законодателството на едната Договаряща държава, извършва по искане на компетентната институция и за нейна сметка институцията по пребиваване или престой на лицето.
- (9) Съдебна правна помощ се предоставя съгласно нормите, които се прилагат при правна помощ по граждански дела.

ЧЛЕН 29

Освобождаване от такси и легализация

(1) Освобождаването от или намаляването на такси, определени от правните разпоредби на едната Договаряща държава за удостоверения и други документи, които съгласно тези правни разпоредби се представят, важи също за съответните удостоверения и други документи, които се изискват съгласно правните разпоредби на

другата Договаряща държава при прилагането на тази Спогодба.

(2) Всички видове документи, писмени заявления, жалби и удостоверения, предоставяни при прилагането на тази Спогодба, не подлежат на легализация.

ЧЛЕН 30

Подаване на документи

- (1) Заявления, декларации или жалби, подадени при органа, институцията или друга компетентна служба на едната Договаряща държава, с оглед прилагането на тази Спогодба или законодателството на едната Договаряща държава, се смятат за заявления, декларации или жалби, подадени при органа, институцията или друга компетентна служба на другата Договаряща държава.
- (2) Заявление за обезщетение, подадено съгласно законодателството на едната Договаряща държава, се смята за заявление за съответното обезщетение, съгласно законодателството на другата Договаряща държава, освен ако заявителят изрично поиска правото на обезщетение да се определи съгласно законодателството само на едната Договаряща държава.
- (3) Заявления, декларации или жалби, които се подават съгласно законодателството на едната Договаряща държава в определен срок пред органа, институцията или друга компетентна служба, се считат за своевременно подадени, ако това е направено в същия срок пред съответния орган, институция или друга компетентна служба на другата Договаряща държава.
- (4) При прилагане на разпоредбите на алинеи 1-3 от този член, горепосочените институции незабавно изпращат заявленията, декларациите или жалбите на съответните институции на другата Договаряща държава непосредствено или чрез органа за връзка.

ЧЛЕН 31

Изплащане на парични обезщетения

- (1) Институцията, компетентна за предоставянето на обезщетението съгласно тази Спогодба, се освобождава от своето задължение, като разпореди в своята национална валута превеждането на паричните средства в полза на правоимащото лице в другата Договаряща държава.
- (2) Превеждането на паричните средства по алинея 1 на този член се извършва в конвертируема валута по курса на деня, в който е извършен преводът.

ЧЛЕН 32

Вземания за надплатени пенсии

Ако компетентната институция на едната Договаряща държава е изплатила пенсия в размер, по-голям от този, който се полага на правоимащото лице, тя може да поиска от компетентната институция на другата Договаряща държава задържане на надплатената сума от полагащата се неизплатена сума, определена от компетентната институция на другата Договаряща държава, която не е започнала изплащането й на правоимащото лице. Така спряната сума се изплаща директно на компетентната институция, която е поискала това.

член 33

Процедура за изпълнение

- (1) Подлежащите на изпълнение решения в областта на социалната сигурност, издадени от компетентните органи или институции, както и изпълнимите съдебни решения от едната Договаряща държава, се признават като такива от другата Договаряща държава.
- (2) Признаването може да бъде отказано само в случай, че то противоречи на обществения ред на Договарящата държава, в която трябва да се признае решението.
- (3) Признатите съгласно алинея 1 на този член изпълними решения се изпълняват в другата Договаряща държава. Процедурата по изпълнението се извършва съгласно правните разпоредби, които се прилагат в Договарящата държава, на чиято територия трябва да се приложи изпълнението на съответното решение.

ЧЛЕН 34

Решаване на спорове

Компетентните органи на Договарящите държави уреждат, доколкото е възможно, всички спорове, които възникват във връзка с тълкуването или прилагането на тази Спогодба, в съответствие с нейния дух и основни принципи.

HACT V

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 35

Преходни разпоредби

- (1) Тази Спогодба не поражда претенции за обезщетение за период преди нейното влизане в сила.
- (2) За определяне на право на обезщетения съгласно тази Спогодба, се вземат предвид и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на двете Договарящи държави преди нейното влизане в сила.
- (3) Тази Спогодба се отнася и за осигурителни случаи, които са настъпили преди нейното влизане в сила, при условията на алинея 1 от този член.

ЧЛЕН 36

Влизане в сила

- (1) Тази Спогодба подлежи на ратификация.
- (2) Тази Спогодба влиза в сила от първия ден на втория месец, следващ месеца, в който са разменени ратификационните документи.
  - (3) От деня на влизане в сила на тази Спогодба в отношенията между Република

България и Република Сърбия се прекратява действието на Конвенцията по социалното осигуряване между Народна република България и Федеративна Народна Република Югославия, сключена в Белград на 18 декември 1957 година.

ЧЛЕН 37

Прекратяване на действието на Спогодбата

- (1) Тази Спогодба се сключва за неопределено време. Всяка от Договарящите държави може да я денонсира най-късно до три месеца преди изтичане на текущата календарна година, писмено по дипломатически път, при което действието на Спогодбата се прекратява от 1 януари следващата година.
- (2) При денонсиране на тази Спогодба се запазват правата, придобити до деня на прекратяване на нейното действие.
- В потвърждение на това, упълномощени представители на Договарящите държави подписаха тази Спогодба и сложиха печат.

Съставена в Белград на 19 септември 2011 година в два оригинални екземпляра, всеки на български и сръбски език, като и двата текста имат еднаква сила.

За Република България

За Република Сърбия

Тотю Младенов, министър на труда и социалната политика Расим Ляич, министър на труда и социалната политика [SERBIAN TEXT – TEXTE SERBE]

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ

Република Бугарска и Република Србија

у даљем тексту: "државе уговорнице"

у жељи да уреде међусобне односе у области социјалне сигурности,

договориле су се следеће:

Део I

опште одредбе

Члан 1.

Дефиниције појмова

- (1) У овом споразуму следећи појмови значе:
- 1. "територија"
- у односу на Републику Бугарску државна територија Републике Бугарске,
- у односу на Републику Србију државна територија Републике Србије;
- 2. "правни прописи" закони, подзаконски акти и други општи акти, који се односе на области социјалне сигурности из члана 2. став 1. овог споразума;
- 3. "надлежни орган"
- у Републици Бугарској министри надлежни за правне прописе у Републици Бугарској из члана 2. став 1. овог споразума,
- у Републици Србији министарства надлежна за правне прописе у Републици Србији из члана 2. став 1. овог споразума.
- 4. "носилац" организација, односно орган надлежан за спровођење правних прописа из члана 2. став 1. овог споразума;
- 5. "надлежни носилац" носилац код кога је лице осигурано у време подношења захтева за давање или од кога има или би имало право на давање;

- 6. "пребивалиште" место где лице стално борави;
- 7. "боравиште" место где лице привремено борави;
- "члан породице" лице које се сматра таквим према правним прописима оне државе уговорнице на терет чијег носиоца би се исплаћивала давања;
- 9. "период осигурања" период за који су плаћени доприноси, период признат као такав и са њим изједначени периоди;
- 10. "давање" давање у натури и новчано давање;
- 11. "давање у натури" здравствена заштита и друга давања, осим новчаних;
- "новчано давање" пензија, новчана накнада и друга новчана давања, укључујући додатке и повећања.
- (2) У овом споразуму остали појмови имају значење које им припада према правним прописима држава уговорница.

Члан 2.

Правни прописи на које се овај споразум односи

- (1) Овај споразум се односи на правне прописе:
- у односу на Републику Бугарску о:
- 1. медицинским услугама ван оквира обавезног здравственог осигурања;
- 2. медицинској помоћи у оквиру обавезног здравственог осигурања;
- 3. државном социјалном осигурању за време привременог губитка радне способности, за материнство, за старост, за инвалидност, за повреду на раду, за професионалне болести, за незапосленост и смрти и
- 4. дечијем додатку.
- у односу на Републику Србију о:
- 1. здравственом осигурању и здравственој заштити;
- 2. материнству;
- 3. пензијском и инвалидском осигурању;

- 4. повреди на раду и професионалној болести;
- 5. новчаном давањ за случај незапослености и
- 6. дечијем додатку.
- (2) Овај споразум се односи на све правне прописе којима се мењају или допуњују правни прописи из става 1. овог члана.
- (3) Изузетно од става 2. овог члана овај споразум се односи и на проширења правних прописа једне државе уговорнице на нове категорије корисника или нова давања, изузев ако та држава уговорница не обавести другу државу уговорницу, у року од три месеца од дана ступања на снагу тих правних прописа, да се овај споразум не односи на нове категорије корисника или нова давања.

Члан 3.

Лица на која се овај споразум примењује

Овај споразум се примењује на:

- 1. лица за која важе или су важили правни прописи једне или обе државе уговорнице и
- 2. друга лица која права изводе од лица назначених у тачки 1. овог члана.

Члан 4.

Једнаки третман

Приликом примене правних прописа једне државе уговорнице, држављани друге државе уговорнице су изједначени са држављанима прве државе уговорнице.

Члан 5.

Изједначеност чињеница

- (1) Када су, на територији једне државе уговорнице, настале чињенице или су се десили догађаји који имају правно дејство на давања, носиоци друге државе уговорнице узимају у обзир као да су чињенице настале или се догађаји десили на територији те државе уговорнице.
- (2) Став 1. овог члана не примењује се у односу на Републику Србију у случају запослења или обављања самосталне делатности корисника пензије.

Члан 6.

Трансфер давања

- (1) Новчана давања остварена према правним прописима једне државе уговорнице, исплаћују се кориснику са пребивалиштем у другој држави уговорници.
- (2) Новчана давања, према правним прописима једне државе уговорнице, не могу се умањити, изменити, ставити у стање мировања или одузети због тога што корисник има пребивалиште на територији друге државе уговорнице.
- (3) Држава уговорница у којој је остварено право на давање исплаћује давања из ст. 1. и 2. овог члана држављанима друге државе уговорнице са пребивалиштем у трећој држави, под истим условима као и својим држављанима.
  - (4) Став 1. овог члана се не примењује:
  - у односу на Републику Бугарску на новчану накнаду за случај незапослености, помоћ за случај смрти и дечији додатак.
  - у односу на Републику Србију на најнижи износ пензије, дечији додатак, новчану накнаду за случај незапослености и помоћ за случај смрти,

Део II

ОДРЕДБЕ О ПРАВНИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ

Члан 7.

Општа одредба

На запослено лице или лице које обавља самосталну делатност на територији једне државе уговорнице примењују се правни прописи те државе уговорнице и у случају када се пребивалиште запосленог или лица које обавља самосталну делатност или седиште послодавца налази се на територији друге државе уговорнице, ако одредбама чл. 8. и 9. овог споразума није другачије одређено.

Члан 8.

Посебне одредбе

(1) Ако послодавац са седиштем на територији једне државе уговорнице упути запосленог, који подлеже правним прописима те државе уговорнице, на рад на територију

друге државе уговорнице, тај запослени, у односу на тај рад, подлеже правним прописима само прве државе уговорнице као да ради на њеној територији, а највише до 24 месеца.

- (2) Ако лице које обавља самосталну делатност подлеже правним прописима једне државе уговорнице и привремено ради за свој рачун на територији друге државе уговорнице, то лице, у односу на тај рад, подлеже правним прописима само прве државе уговорнице, а највише до 12 месеци.
- (3) На чланове путујућег или ваздушног особља која путују у служби предузећа који се бави ваздушним, друмским или железничким саобраћајем примењују се правни прописи државе уговорнице на чијој територији се налази седиште предузећа.
- (4) На посаду брода, као и друга лица запослена на броду, примењују се правни прописи државе уговорнице под чијом заставом брод плови.
- (5) Лица која у луци једне државе уговорнице обављају послове утовара, истовара поправке, ремонта или надзора брода који плови под заставом друге државе уговорнице подлежу правним прописима државе уговорнице којој лука припада.
- (6) На државне службенике и лица изједначена са њима, лица запослена у јавним службама и службене представнике упућене на територију друге државе уговорнице примењују се правни прописи државе уговорнице која их је упутила.

Члан 9.

Дипломатска и конзуларна представништва

- (1) На запослене у дипломатским и конзуларним представништвима, чланове њихових породица и на запослене као приватна кућна послуга код чланова ових представништава, послате на територију друге државе уговорнице, примењују се правни прописи државе уговорнице из које су послати.
- (2) На запослене из става 1. овог члана који нису послати, примењују се правни прописи државе уговорнице на чијој се територији налази дипломатско и конзуларно представништво.
- (3) Запослени из става 2. овог члана који су држављани државе уговорнице чије је дипломатско и конзуларно представништво, могу се, у року од три месеца од дана запослења, определити за примену правних прописа те државе уговорнице.

Члан 10.

Изузеци

На заједнички захтев запосленог и његовог послодавца, као и лица које обавља самосталну делатност, надлежни органи две државе уговорнице, односно институције које они овласте могу споразумно договорити изузетке од чл. 7. и 8. овог споразума.

Део III

посебне одредбе

Поглавље 1.

БОЛЕСТ И МАТЕРИНСТВО

Члан 11.

Сабирање периода осигурања

Периоди осигурања навршени према правним прописима обе државе уговорнице се, ако је то потребно, сабирају за стицање права на давање и за одређивање трајања тог права, под условом да се не поклапају.

Члан 12.

Давања у натури

- (1) Лице које испуњава услове за пружање давања у натури према правним прописима једне државе уговорнице има право на давање у натури кад има пребивалиште у другој држави уговорници у складу са њеним правним прописима, као и лице које подлеже тим прописима.
- (2) Лице које испуњава услове за пружање давања у натури према правним прописима једне државе уговорнице током боравка у другој држави уговорници има право на хитну медицинску помоћ коју захтева његово стање, под условом да боравак није остварен у циљу лечења.
- (3) Давања из ст. 1. и 2. овог члана пружају се у име и за рачун надлежног носиоца од стране носиоца према пребивалишту или боравишту лица, у складу са правним прописима које он примењује.

- (4) Лица из члана 8. ст. 1. 2. и 6. и члана 9. овог споразума имају права на давања у натури у складу са правним прописима државе уговорнице у коју су упућени а на терет надлежног носиоца.
- (5) Надлежни органи држава уговорница утврђују списак давања у натури као што су протезе, помагала и друга давања веће вредности за чије се пружање, у случају пребивалишта или боравишта лица, тражи претходна сагласност надлежног носиоца, осим ако је пружање тих давања потребно у случају неодложности и у супротном би угрозило живот или здравље лица.
  - (6) Одредбе ст. 1. до 5. овог члана примењују се и на чланове породице.

Члан 13.

Давања у натури за кориснике пензија

- (1) Корисник пензија, остварених према правним прописима обе државе уговорнице има право на давања у натури на територији државе пребивалишта на терет надлежног носиоца те државе уговорнице.
- (2) Корисник пензије стечене према правним прописима само једне државе уговорнице са пребивалиштем на територији друге државе уговорнице има право на давања у натури у тој држави уговорници као да је њен корисник, а на терет надлежног носиоца прве државе уговорнице.
- (3) Лице из ст. 1. и 2. овог члана за време боравка у другој држави уговорници има право на хитну медицинску помоћ према прописима државе боравка, на терет надлежног носиона.
- (4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана примењују се и на чланове породице корисника пензије.

Члан 14.

Накнада трошкова

- (1) Надлежни носилац надокнађује носиоцу који је пружио давање утрошене износе у складу са чл. 12. и 13. овог споразума, изузев административних трошкова.
- (2) Накнада трошкова из става 1. овог члана врши се на начин договорен између надлежних органа држава уговорница у споразуму из члана 28. став 1. овог споразума.

Члан 15.

Новчана давања

Новчана давања у случајевима привремене неспособности за рад и материнства одобравају се на терет надлежног носиоца код кога је лице осигурано у складу са правним прописима које он примењује.

Поглавље 2.

повреда на раду и професионална болест

Члан 16.

Повреда на путу до посла

- (1) Лице са пребивалиштем у једној држави уговорници које на путу, ради ступања на посао, по основу уговора о раду, односно ради обављања самосталне делатности у другој држави уговорници, претрпи повреду, има право на давања по основу повреде на раду према правним прописима и на терет носиоца друге државе уговорнице.
- (2) Став 1. овог члана примењује се и у случају повреде коју лице претрпи, непосредно по истеку уговора о раду, односно по престанку обављања самосталне делатности, на путу до пребивалишта.

Члан 17.

Давања у натури

- (1) Лице које по основу повреде на раду или професионалне болести има право на давања у натури према правним прописима једне државе уговорнице, а има пребивалиште или боравиште у другој држави уговорници, користи давање у натури, на терет надлежног носиоца, од носиоца на чијем подручју има пребивалиште или боравиште, према правним прописима које тај носилац примењује, као да је код њега осигурано.
- (2) Оредба члана 12. став 5. овог споразума примењује се аналогно се на лице из става 1. овог члана.
- (3) На накнаду трошкова насталих сходно ставу 1. овог члана примењују се одредбе члана 14. овог споразума.

Члан 18.

Професионална болест

- (1) Ако је одобрење давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је болест први пут лекарски утврђена у тој држави уговорници, сматра се да је тај услов испуњен ако је та болест први пут утврђена на територији друге државе уговорнице.
- (2) Ако је одобрење новчаних давања за случај професионалне болести, према правним прописима једне државе уговорнице, условљено тиме да је обављање делатности која може да изазове ту болест, трајало одређено време, надлежни носилац те државе уговорнице, ако је потребно, узима у обзир и време обављања такве делатности у складу са правним прописима друге државе уговорнице.

Члан 19.

Новчана давања

- (1) Новчано давање за случај повреде на раду или професионалне болести одобрава носилац оне државе уговорнице према чијим правним прописима је лице било осигурано у време настанка повреде на раду, односно последњег обављања делатности која је проузроковала ту професионалну болест.
- (2) Ако лице, које је по основу професионалне болести примало или прима новчано давање на терет носиоца једне државе уговорнице, због погоршања здравственог стања проузрокованог обављањем делатности која, према правним прописима друге државе уговорнице, може да изазове професионалну болест, поднесе захтев за давање носиоцу друге државе уговорнице:
  - носилац прве државе уговорнице и даље сноси трошкове давања, без обзира на погоршање здравственог стања, према својим правним прописима;
  - носилац друге државе уговорнице одобрава новчано давање у висини разлике између давања које припада након погоршања здравственог стања и давања које би, по основу наступања те болести, припадало према његовим правним прописима.

Поглавље 3.

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМРТ

Члан 20.

Сабирање периода осигурања

- (1) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице, право на новчано давање условљено навршењем периода осигурања, носилац те државе уговорнице узима у обзир, ако је потребно, и период осигурања навршен према правним прописима друге државе уговорнице као да је навршен према његовим правним прописима, под условом да се не односи на исто време.
- (2) Приликом примсне става 1. овог члана, период осигурања који се, према правним прописима друге државе уговорнице, рачуна са увећаним трајањем, носилац прве државе уговорнице узима у обзир у ефективном трајању.
- (3) Лице које, и поред примене става 1. овог члана, не испуњава услове за стицање права на новчано давање, надлежни носилац узима у обзир и период осигурања навршен у трећој држави са којом обе државе уговорнице имају закључене споразуме о социјалној сигурности.
- (4) Ако је, према правним прописима једне државе уговорнице, право на новчано давање условљено навршењем периода осигурања у одређеном занимању, односно послу или у занимању за које постоји посебан систем, носилац те државе уговорнице узима у обзир и период осигурања који је, према правним прописима друге државе уговорнице, навршен у истом занимању, односно послу или у одговарајућем систему.

Члан 21.

Периоди осигурања краћи од 12 месеци

Ако су укупни периоди осигурања навршени према правним прописима једне државе уговорнице краћи од 12 месеци и на основу њих не постоји право на новчано давање, надлежни носилац друге државе уговорнице укључује те периоде ради утврђивања права и висине давања као да су ти периоди осигурања навршени према његовим правним прописима.

Члан 22.

Утврђивање самосталног новчаног давања

Ако према правним прописима једне државе уговорнице постоји право на новчано давање и без примене члана 20. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице

утврђује давање искључиво на основу периода осигурања који се узима у обзир према тим правним прописима.

Члан 23.

Обрачун сразмерног дела новчаног давања

- (1) Ако према правним прописима једне државе уговорнице постоји право на новчано давање само уз примену одредаба члана 20. овог споразума, надлежни носилац те државе уговорнице утврђује давање на тај начин што:
  - обрачунава теоријски износ давања, који би припадао да је укупан период осигурања, који се узима у обзир за обрачун давања, навршен према правним прописима које он примењује. Износ давања који не зависи од дужине периода осигурања узима се као теоријски износ;
  - на основу тако обрачунатог теоријског износа, утврђује износ давања сразмеран односу између периода осигурања навршеног искључиво према правним прописима које он примењује и укупног периода осигурања, који се узима у обзир за обрачун давања;
  - 3. у случају када је укупан период осигурања који се узима у обзир применом одредаба члана 20. овог споразума дужи од најдужег периода осигурања према правним прописима које он примењује, утврђује износ давања сразмерно периоду осигурања навршеном према тим правним прописима и периоду осигурања на основу којег се утврђује висина давања у пуном износу.
- (2) Ако се износ давања обрачунава на основу зараде, основице осигурања, односно уплаћеног доприноса у одређеном периоду, надлежни носилац узима у обзир зараду, основицу осигурања, односно уплаћени допринос искључиво из периода осигурања навршеног према правним прописима које он примењује.

Члан 24.

Умањење, измена, укидање и обустава исплате пензије

Независно од правних прописа држава уговорница о умањењу, измени, укидању или обустави исплате пензије због стицања права на две или више пензија, коришћење пензије према правним прописима једне државе уговорнице не утиче на право корисника да истовремено користи пензију остварену према правним прописима друге државе уговорнице.

Члан 25.

Помоћ за случај смрти

Ако право на помой за случај смрти постоји према правним прописима обе државе уговорнице, примењују се искључиво правни прописи оне државе уговорнице на чијој територији је умрло лице имало пребивалиште у моменту смрти.

Поглавље 4.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Члан 26.

Сабирање периода осигурања

За утврђивање трајања и висине новчаних давања према правним прописима једне државе утоворнице, узимају се у обзир и периоди осигурања навршени према правним прописима друге државе уговорнице под условом да се не поклапају.

Поглавље 5.

ДЕЧИЈИ ДОДАТАК

Члан 27.

Право на дечији додатак

Дечији додатак који се исплаћује на месечном нивоу исплаћује се према правним прописима оне државе уговорнице на чијој територији дете има пребивалиште.

Део IV

РАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

Обавезе органа, правна и административна помоћ

- (1) Надлежни органи држава уговорница ће посебним споразумом утврдити мере! ради ефикаснијег спровођења овог споразума.
  - (2) Споразумом из става 1. овог члана наводе се органи за везу и носиоци.
- (3) Надлежни органи и органи за везу две државе уговорнице обавештаваће се међусобно:

- 1. о свим предузетим мерама за спровођење овог споразума и
- 2. о свим променама њихових правних прописа у вези са применом овог споразума.
- (4) У примени овог споразума органи и носиоци држава уговорница ће узајамно пружати бесплатну службену помоћ.
- (5) Органи и носиоци држава уговорница могу, у примени овог споразума, непосредно међусобно ступати у везу, као и са заинтересованим лицима или њиховим пуномоћницима.
- (6) Органи и носиоци једне државе уговорнице не смеју одбити писмене поднеске и документа због тога што су сачињени на службеном језику друге државе уговорнице.
- (7) Лекарске прегледе лица са навршеним периодима осигурања у обе државе уговорнице, који се обављају због примене правних прописа из области пензијског осигурања обе државе уговорнице, обавља на свој терет носилац према пребивалишту или боравишту тог лица.
- (8) Лекарске прегледе лица из става 7. овог члана, који се обављају искључиво због примене правних прописа једне државе уговорнице, обавиће на захтев надлежног носиоца и на његов терет носилац према пребивалишту или боравишту.
- (9) Судска правна помоћ се пружа у складу са прописима који се примењују у правној помоћи у грађанским правним стварима.

Члан 29.

Ослобађање од такси и надовера

- (1) Ослобађање или смањење такси предвиђено прописима једне државе уговорнице за писмене поднеске или документа која се прилажу због примене њених правних прописа, односи се и на одговарајуће писмене поднеске и документа који се прилажу због примене овог споразума или правних прописа друге државе уговорнице.
- (2) Исправе, документа и писмени поднесци било које врсте, који се прилажу приликом примене овог споразума, не подлежу надовери.

Члан 30.

Подношење докумената

(1) Захтеви, изјаве или правна средства која се у примени овог споразума или правних прописа једне државе уговорнице подносе органу, носиоцу или некој другој надлежној установи једне државе уговорнице, сматрају се захтевима, изјавама или правним

средствима поднетим органу, носиоцу или некој другој надлежној установи друге државе уговорнице.

- (2) Захтев за давање, поднет према правним прописима једне државе уговорнице, сматра се захтевом за одговарајуће давање према правним прописима друге државе уговорнице, изузев ако подносилац захтева изричито захтева да се право на давање утврди само према правним прописима једне од држава уговорница.
- (3) Захтеви, изјаве или правна средства, која применом правних прописа једне државе уговорнице треба, у одређеном року, поднети њеном органу, носиоцу или некој другој надлежној установи сматрају се благовремено поднетим ако су, у истом року, поднети одговарајућем органу, носиоцу или некој другој установи друге државе уговорнице.
- (4) У случајевима из ст. 1. до 3. овог члана наведене институције, без одлагања, достављају захтеве, изјаве или правна средства одговарајућим институцијама друге државе уговорнице непосредно или посредством органа за везу.

Члан 31.

Исплата новчаних лавања

- (1) Носилац надлежан за пружање давања према овом споразуму корисницима у другој држави уговорници извршава своју обавезу исплатом новчаних давања у својој националној валути.
- (2) Дознака средстава из става 1. овог члана врши се у конвертибилној валути према паритету који важи на дан дознаке.

Члан 32.

Потраживање преплаћених износа пензија

Ако је надлежни носилац једне државе уговорнице исплатио пензију у већем износу од оног који кориснику припада, може од надлежног носиоца друге државе уговорнице затражити задржавање преплаћеног износа од припадајућег износа који није исплаћен, а који је утврдио надлежни носилац друге државе уговорнице и који није започео са исплатом кориснику. Овако обустављени износ исплаћује се директно надлежном носиоцу који је то затражио.

Члан 33.

Извршни поступак

(1) Извршна решења у области социјалне сигурности надлежних органа и носилаца, као и извршне пресуде једне државе уговорнице признају се у другој држави уговорници.

- (2) Признавање се може одбити само ако је у супротности са правним поретком државе уговорнице у којој треба да се призна одлука или решење.
- (3) Извршне одлуке и решења призната у складу са ставом 1. овог члана извршавају се у другој држави уговорници. Извршни поступак се спроводи према правним прописима који се примењују за извршење одговарајућих одлука или решење државе уговорнице на чијој територији треба да се спроводи извршење.

Члан 34.

Решавање спорова

Надлежни органи држава уговорница решавају, у мери у којој је то могуће, сва спорна питања која произлазе из тумачења или примене овог споразума, у складу са његовим духом и основним принципима.

Део V

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 35.

Прелазне одредбе

- (1) Овај споразум не утврђује право на давање за период пре његовог ступања на снагу.
- (2) За утврђивање права на давање према овом споразуму узимају се у обзир и периоди осигурања који су према правним прописима држава уговорница остварени пре његовог ступања на снагу.
- (3) Овај споразум важи и за осигуране случајеве који су настали пре његовог ступања на снагу под условом из става 1. овог члана.

Члан 36.

Ступање на снагу

- (1) Овај споразум подлеже потврђивању.
- (2) Овај споразум ступа на снагу првог дана другог месеца по истеку месеца у коме су размењени инструменти о потврђивању.

(3) Ступањем на снагу овог споразума, у односима између Републике Србије и Републике Бугарске престаје да важи Конвенција о социјалном осигурању између Федеративне Народне Републике Југославије и Народне Републике Бугарске, закључена у Београду, 18. децембра 1957. године.

Члан 37.

Престанак важења споразума

- (1) Овај споразум се закључује на неодређено време. Свака држава уговорница га може отказати најкасније три месеца пре истека текуће календарске године, у писменој форми, дипломатским путем, при чему он престаје да важи од 1. јануара наредне године.
- (2) У случају отказивања овог споразума и даље се обезбеђују права стечена до дана престанка његовог важења.

У потврду овога, опуномоћеници држава уговорница су потписали овај споразум и ставили печат.

Сачињено у Београду, дана 19. септембра 2011. године, у два оригинала, сваки на бугарском и српском језику, при чему су оба текста аутентична.

За Републику Бугарску

Тотју Младеов Министар рада и социјалне политике За Републику Србију

Расим Љајић

Министар рада и социјалне политике

[TRANSLATION-TRADUCTION]

TR/20032013/Bulgaria-Serbia

Agreement between the Republic of Bulgaria and the Republic of Serbia on social security

The Republic of Bulgaria and the Republic of Serbia, hereinafter referred to as: "Contracting Parties",

Desiring to regulate their mutual relations in the field of social security, have agreed the following:

Part I. General provisions

Article 1. Definitions

- (1) In this Agreement, the following terms shall mean:
- 1. "Territory",
- In relation to the Republic of Bulgaria the state territory of the Republic of Bulgaria,
- In relation to the Republic of Serbia the state territory of the Republic of Serbia;
- 2. "Legislation", the laws, subordinate acts and other general acts relating to the field of social security specified in Article 2, Paragraph 1 of this Agreement;
- 3. "Competent authority",
- In the Republic of Bulgaria, the ministers responsible for the legislation in the Republic of Bulgaria specified in Article 2, Paragraph 1 of this Agreement,
- In the Republic of Serbia, the ministries responsible for the legislation in the Republic of Serbia specified in Article 2, Paragraph 1 of this Agreement.
- 4. "Institution" the organisation or body responsible for implementing the legislation specified in Article 2, Paragraph 1 of this Agreement;
- 5. "Competent institution" the institution at which the person is insured at the time of submitting an application for a benefit, or from which that person is, or would be entitled to a benefit;
- 6. "Residence" a person's place of permanent residence;
- 7. "Temporary residence" a person's place of temporary residence;

- 8. "Family member" a person recognised as such under the legislation of the Contracting Party whose institution bears the cost of the benefits to be paid;
- 9. "Period of insurance" a period for which contributions have been paid; a period recognised as such and equivalent periods;
- 10. "Benefit" a benefit in kind and a cash benefit
- 11. "Benefit in kind" health-care protection and other benefits, except cash benefits;
- 12. "Cash benefit" a pension, monetary compensation and other cash benefits, including supplements and increases.
- (2) The other terms used in this Agreement shall have the meaning assigned to them under the legislation of the Contracting Parties.
- Article 2. Legislation to which this Agreement applies
- (1) This Agreement shall apply to the legislation concerning:
- In relation to the Republic of Bulgaria:
- 1. Medical services outside of the framework of compulsory health insurance;
- 2. Medical assistance within the framework of compulsory health insurance;
- 3. State social insurance for temporary incapacity to work, maternity, old age, invalidity, employment injury, occupational disease, unemployment and death, and
- 4. Children's allowance.
- In relation to the Republic of Serbia:
- 1. Health insurance and health protection;
- 2. Maternity;
- 3. Pension and invalidity insurance;
- 4. Employment injury and occupational disease;
- 5. Cash benefit in the event of unemployment, and
- 6. Children's allowance.
- (2) This Agreement shall apply to all legislation that amends or supplements the legislation specified in Paragraph 1 of this article.

(3) As an exception from Paragraph 2 of this article, this Agreement shall also apply to an expansion of the legislation of a Contracting Party to encompass new categories of beneficiaries or new benefits, save where that Contracting Party informs the other Contracting Party, within three months of the date of entry into force of said new legislation, that this Agreement shall not apply to the new categories of beneficiaries or new benefits.

Article 3. Persons to which this Agreement applies

This Agreement shall apply to:

- 1. Persons who are or have been subject to the legislation of one or both Contracting Parties, and
- 2. Other persons who derive rights from the persons mentioned in Numeral 1 of this Article.

Article 4. Equal treatment

When applying the legislation of one Contracting Party, the nationals of the other Contracting Party shall be considered equal to the nationals of the first Contracting Party.

Article 5. Equality of facts

- (1) Where in the territory of one Contracting Party facts arise or events happen that have a legal bearing on the benefits, the institutions of the other Contracting Party shall take these facts or events into account as though they had arisen or happened in the territory of that Contracting Party.
- (2) Paragraph 1 of this article shall not apply in relation to the Republic of Serbia in the case of the employment or self-employment of beneficiaries of pensions.

Article 6. Transfer of benefits

- (1) Cash benefits achieved under the legislation of one Contracting Party shall be paid to a recipient resident in the other Contracting Party.
- (2) Cash benefits, according to the legislation of one Contracting Party, cannot be reduced, modified, suspended or withdrawn on the grounds that the beneficiary is resident in the other Contracting Party.
- (3) A Contracting Party in which an entitlement to a benefit is achieved shall pay the benefits mentioned in paragraphs 1 and 2 of this article to nationals of the other Contracting Party who are resident in a third State under the same conditions as to its own nationals.
- (4) Paragraph 1 of this article shall not apply:

- in relation to the Republic of Bulgaria, to monetary compensation in the event of unemployment, assistance in the event of death and children's allowance.
- in relation to the Republic of Serbia, to the lowest pension amount, children's allowance, monetary compensation in the event of unemployment and assistance in the event of death.

Part II. Provisions concerning the legislation applied

Article 7. General provisions

An employed or self-employed person in the territory of a Contracting Party shall be subject to the legislation of that State also in the event that the residence of the employed or self-employed person, or the head office of the employer, are situated in the territory of the other Contracting Party, unless the provisions of articles 8 and 9 of this Agreement provide otherwise.

Article 8. Special provisions

- (1) Where an employer based in the territory of one Contracting Party sends an employee, who is subject to the legislation of that Contracting Party, to work in the territory of the other Contracting Party, said employee, with regard to the work being performed, shall be subject solely to the legislation of the first Contracting Party as though he or she worked in its territory, but for a maximum of 24 months.
- (2) Where a self-employed person is subject to the legislation of one Contracting Party and temporarily works on his or her account in the territory of the other Contracting Party, then that person, with regard to the work being performed, shall be subject solely to the legislation of the first Contracting Party, but for a maximum of 12 months.
- (3) Travelling personnel or air crew who travel in the service of enterprises engaged in air, road or railway traffic shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory said enterprises have their head office.
- (4) Ship crew, as well as other persons working on a ship, shall be subject to the legislation of the Contracting Party whose flag the ship flies.
- (5) Persons who in a port of one Contracting Party carry out loading, unloading, repair, maintenance or supervisory work on a ship that flies the flag of the other Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party to whom the port belongs.
- (6) Civil servants and persons considered equal to them, persons employed in public services and official representatives sent to the territory of the other Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party that sent them.

Article 9. Diplomatic and consular missions

- (1) Persons employed in diplomatic and consular missions, members of their families and persons employed as private service staff of members of these missions, sent to the territory of the other Contracting Party, shall be subject to the legislation of the Contracting Party that sent them.
- (2) Employees mentioned in Paragraph 1 of this article who have not been sent abroad, shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory the diplomatic and consular mission is located.
- (3) Employees mentioned in Paragraph 2 of this article who are nationals of the Contracting Party to whom the diplomatic and consular mission belongs can, within three months of the date of employment, decide that the legislation of said Contracting Party shall apply to them.

Article 10. Exceptions

At the joint request of a worker and his or her employer, or of a self-employed person, the competent authorities of the two Contracting Parties, or the institutions authorised by them, may mutually agree exceptions to articles 7 and 8 of this Agreement.

Part III. Special provisions

Chapter 1. Sickness and maternity

Article 11. Aggregation of periods of insurance

Periods of insurance completed under the legislation of both Contracting Parties shall, if necessary, be aggregated in order to acquire an entitlement to a benefit and to determine the duration of that entitlement, provided that they do not overlap.

Article 12. Benefits in kind

- (1) A person who fulfils the conditions for receiving a benefit in kind under the legislation of a Contracting Party shall be entitled to the benefit in kind if said person is resident in the other Contracting Party, in accordance with the latter's legislation, the same as a person who is subject to that legislation.
- (2) A person who fulfils the conditions for receiving a benefit in kind under the legislation of a Contracting Party while temporarily resident in the other Contracting Party shall be entitled to emergency medical care, as required by that person's condition, provided that the temporary residence is not for the purpose of receiving medical treatment.
- (3) The benefits mentioned in paragraphs 1 and 2 of this article shall be provided in the name and at the expense of the competent institution by the institution in question according to the person's residence or temporary residence, in accordance with the legislation applied by that institution.

- (4) The persons specified in Article 8, paragraphs 1, 2 and 6, and in Article 9 of this Agreement shall be entitled to benefits in kind in accordance with the legislation of the Contracting Party to which they have been sent, with the costs being borne by the competent institution.
- (5) The competent authorities of the Contracting Parties shall draw up a list of benefits in kind, such as prostheses, aids and other high-value benefits, for the provision of which, in the case of a person's residence or temporary residence, the prior agreement of the competent institution is required, save where the provision of such benefits is necessary in urgent cases and not doing so would endanger that person's life or health.
- (6) The provisions of paragraphs 1 to 5 of this article shall also apply to family members.

Article 13. Benefits in kind for beneficiaries of pensions

- (1) The beneficiary of pensions achieved under the legislation of both Contracting Parties shall be entitled to benefits in kind in the territory of the state where that person is resident, at the expense of the competent institution of that Contracting Party.
- (2) The beneficiary of a pension acquired under the legislation of only one Contracting Party who is a resident in the territory of the other Contracting Party shall be entitled to benefits in kind in that Contracting Party as though the person were one of its beneficiaries, but at the expense of the competent institution of the first Contracting Party.
- (3) The person specified in paragraphs 1 and 2 of this article, while temporarily resident in the other Contracting Party, shall be entitled to emergency medical care under the legislation of the state in which they are temporarily resident, at the expense of the competent institution.
- (4) The provisions of paragraphs 1 to 3 of this article shall also apply to the family members of the beneficiary of the pension.

Article 14. Reimbursement of costs

- (1) The competent institution shall reimburse to the institution that provided the benefits the amounts spent in accordance with articles 12 and 13 of this Agreement, excluding administrative costs.
- (2) The reimbursement of costs specified in Paragraph 1 of this article shall be carried out in the manner agreed upon between the competent authorities of the Contracting Parties in the arrangement mentioned in Article 28, Paragraph 1 of this Agreement.

Article 15. Cash benefits

Cash benefits in the event of temporary incapacity to work and maternity shall be authorised at the expense of the competent institution with which the person is insured, in accordance with the legislation applied by said competent institution.

Chapter 2. Employment injury and occupational disease

Article 16. Injury on the way to work

- (1) A person residing in one Contracting Party who suffers an injury in the other Contracting Party while travelling for the purpose of getting to work, on the basis of an employment contract, or to carry out self-employed work, shall be entitled to employment injury benefits under the legislation and at the expense of the institution of the other Contracting Party.
- (2) Paragraph 1 of this article shall also apply in the event of an injury suffered by a person immediately upon the expiry of the employment contract, or upon ceasing the self-employed activity, while travelling back to said person's place of residence.

Article 17. Benefits in kind

- (1) A person who on the basis of an employment injury or occupational disease is entitled to benefits in kind according to the legislation of a Contracting Party, and who is resident or temporarily resident in the other Contracting Party, shall receive a benefit in kind, at the expense of the competent institution, from the institution of the territory in which said person is resident or temporarily resident, according to the legislation applied by that institution and as though that person were insured at said institution.
- (2) The provisions of Article 12, Paragraph 5 of this Agreement shall apply in an analogous manner to the person mentioned in Paragraph 1 of this article.
- (3) The provisions of Article 14 of this Agreement shall apply to the reimbursement of costs arising in accordance with Paragraph1 of this article.

Article 18. Occupational disease

- (1) Where the approval of a benefit in the event of an occupational disease, under the legislation of a Contracting Party, is conditional upon the disease having been first diagnosed in that Contracting Party, then that condition shall be deemed to have been fulfilled where the disease is first diagnosed in the territory of the other Contracting Party.
- (2) Where the approval of cash benefits in the event of an occupational disease, under the legislation of a Contracting Party, is conditional upon an occupation liable to cause the disease to have been pursued for a specific period, then the competent institution of that Contracting Party, if necessary, shall take into account periods during which such activity was pursued in accordance with the legislation of the other Contracting Party.

Article 19. Cash benefits

- (1) A cash benefit in the event of an employment injury or occupational disease shall be approved by the institution of the Contracting Party under the legislation of which the person was insured at the time of sustaining the employment injury, or the last time that person performed the activity which caused the occupational disease.
- (2) Where a person, who on the basis of an occupational disease has received or receives a cash benefit at the expense of the institution of one Contracting Party, and because of a worsening of that person's state of health caused by the performance of the activity which, under the legislation of the other Contracting Party, can cause the occupational disease, submits a request for a benefit to the institution of the other Contracting Party:
- 1. The institution of the first Contracting Party shall continue to bear the costs of the benefit, irrespective of the worsening state of health, in accordance with its legislation;
- 2. The institution of the other Contracting Party shall approve a cash benefit in the amount of the difference between the benefit to which said person is entitled after the worsening of his or her state of health and the benefit to which, upon the onset of the disease, said person would have been entitled under the other Contracting Party's legislation.

Chapter 3. Old age, invalidity and death

Article 20. Aggregation of insurance periods

- (1) Where, under the legislation of a Contracting Party, the entitlement to a cash benefit is conditional upon the completion of a period of insurance, the institution of that Contracting Party shall take into account, if necessary, a period of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, as though it had been completed according to its own legislation, provided that the periods do not overlap.
- (2) In applying Paragraph 1 of this article, where a period of insurance, under the legislation of the other Contracting Party, is considered to be of a longer duration, the institution of the first Contracting Party shall take into account the effective duration.
- (3) Where a person does not fulfil the conditions for achieving the entitlement to a cash benefit, even after the provisions of Paragraph 1 of this article have been applied, the competent institution shall also take into account a period of insurance completed in a third state with which both Contracting Parties have concluded agreements on social security.
- (4) Where, under the legislation of a Contracting Party, the entitlement to a cash benefit is conditional upon the completion of a period of insurance in a specific occupation, or in work or in an occupation for which a particular system exists, then the institution of that Contracting Party shall also take into account a period of insurance

which, under the legislation of the other Contracting Party, has been completed in the same occupation, or in the same work or under the corresponding system.

Article 21 Periods of insurance of less than 12 months

Where the total periods of insurance completed under the legislation of a Contracting Party amount to less than 12 months and an entitlement to a cash benefit does not arise on the basis of those periods, then the competent institution of the other Contracting Party shall include those periods when determining an entitlement to and the amount of a benefit, as though said periods of insurance had been completed in accordance with its own legislation.

Article 22. Determining an independent cash benefit

Where under the legislation of a Contracting Party an entitlement to a cash benefit exists even without Article 20 of this Agreement being applied, the competent institution of that Contracting Party shall determine the benefit solely on the basis of the period of insurance that is taken into account under the aforementioned legislation.

Article 23. Determination of a pro-rata cash benefit

- (1) Where under the legislation of a Contracting Party an entitlement to a cash benefit exists solely as a result of applying the provisions of Article 20 of this Agreement, the competent institution of that Contracting Party shall determine the benefit in the following manner:
- 1. It shall calculate the theoretical amount of the benefit that would be payable if the total period of insurance, which is taken into account to calculate the benefit, had been completed in accordance with the legislation applied by the competent institution. The amount of a benefit that does not depend on the duration of the period of insurance shall be taken as the theoretical amount;
- 2. On the basis of the theoretical benefit so calculated, the competent institution shall determine the amount of the benefit in proportion to the ratio between the period of insurance completed exclusively under the legislation that it applies and the total period of insurance which is taken into account to calculate the benefit;
- 3. Where the total period of insurance that is taken into account when applying the provisions of Article 20 of this Agreement is longer than the longest period of insurance under the legislation applied by the competent institution, said institution shall determine the amount of the benefit in proportion to the period of insurance completed under the aforementioned legislation and the period of insurance on the basis of which the benefit is determined in its full amount.
- (2) Where the amount of the benefit is calculated on the basis of earnings, an insurance base, or the contributions paid in over a specific period, the competent institution shall take into account the earnings, insurance base or contributions paid solely from the period of insurance completed under the legislation which the aforementioned competent institution applies.

Article 24. Reducing, modifying, cancelling and stopping pension payments

Irrespective of the legislation of the Contracting Parties concerning reducing, modifying, cancelling or stopping the payment of a pension due to the acquisition of an entitlement to two or more pensions, the receipt of a pension under the legislation of a Contracting Party shall not affect the entitlement of the beneficiary to simultaneously receive a pension achieved under the legislation of the other Contracting Party.

Article 25 Assistance in the case of death

Where an entitlement to assistance in the case of death exists under the legislation of both Contracting Parties, only the legislation of the Contracting Party in whose territory the deceased person was resident at the time of death shall be applied.

Chapter 4. Unemployment

Article 26. Aggregation of insurance periods

For the purpose of determining the duration and amount of cash benefits under the legislation of a Contracting Party, the periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party shall also be taken into account, provided that they do not overlap.

Chapter 5. Children's allowance

Article 27. Entitlement to children's allowance

Children's allowance that is paid on a monthly basis shall be paid out in accordance with the legislation of the Contracting Party in the territory of which the child is resident.

Part IV. Miscellaneous provisions

Article 28. Obligations of the authorities; legal and administrative assistance

- (1) The competent authorities of the Contracting Parties shall determine, in a separate arrangement, measures to effectively implement this Agreement.
- (2) The arrangement mentioned in Paragraph 1 of this article shall designate the liaison bodies and institutions.
- (3) The competent authorities and liaison bodies of the two Contracting Parties shall inform each other of:
- 1. all measures taken to implement this Agreement, and
- 2. all changes to their legislation with regard to the application of this Agreement.

- (4) In applying this Agreement, the bodies and institutions of the Contracting Parties shall afford each other official assistance free of charge.
- (5) The bodies and institutions of the Contracting Parties can, in applying this Agreement, communicate directly with each other, as well as with the interested persons or their authorised representatives.
- (6) The bodies and institutions of a Contracting Party cannot refuse written requests or documents on the grounds that they have been written in the official language of the other Contracting Party.
- (7) Medical examinations of a person who has completed periods of insurance in both Contracting Parties, which are carried out for the purpose of the application of legislation in the field of pension insurance of both Contracting Parties, shall be carried out at the expense of the institution in question according to the place of residence or temporary residence of said person.
- (8) Medical examinations of a person mentioned in Paragraph 7 of this Agreement, which are carried out solely for the purpose of applying the legislation of one Contracting Party, shall be carried out at the request of the competent institution, and at its expense, by the institution in question according to the place of residence or temporary residence of said person.
- (9) Legal assistance shall be provided in accordance with the provisions that apply to legal assistance in civil legal matters.

Article 29. Exemption from fees and legalisation

- (1) Exemptions or reductions in fees foreseen under the legislation of one Contracting Party for written applications or documents submitted for the purpose of applying its legislation, shall apply also to the corresponding written applications and documents submitted for the purpose of applying this Agreement or the legislation of the other Contracting Party.
- (2) Identity papers, documents and written requests of any kind that are submitted for the purpose of applying this Agreement shall not require legalisation.

Article 30. Submitting documents

- (1) Requests, statements or legal remedies that, in the application of this Agreement or the legislation of a Contracting Party, are presented to a body, institution or other competent institution of a Contracting Party, shall be considered to be requests, statements or legal remedies presented to a body, institution or other competent institution of the other Contracting Party.
- (2) A request for a benefit, presented under the legislation of a Contracting Party, shall be considered a request for the corresponding benefit under the legislation of the other Contracting Party, save where the applicant has expressly requested that the en-

titlement to the benefit be determined only under the legislation of one Contracting Party.

- (3) Requests, statements or legal remedies that, in the application of the legislation of a Contracting Party, must be submitted, within a specific period, to one of its bodies, institutions or other competent institutions, shall be considered to have been submitted on time if, within the same period, they were presented to the corresponding body, institution or other competent institution of the other Contracting Party.
- (4) The institutions mentioned in the cases specified in paragraphs 1 to 3 shall, without delay, transmit requests, statements or legal remedies to the corresponding institutions of the other Contracting Party directly or through the liaison bodies.

Article 31. Payment of cash benefits

- (1) The institution responsible for providing benefits under this Agreement to beneficiaries in the other Contracting Party shall fulfil its obligations by paying the cash benefits in its own national currency.
- (2) The remittance of the means specified in Paragraph 1 of this article shall be made in convertible currency according to the rate of exchange applicable on the date of the remittance.

Article 32. Return of excess pension payments

Where the competent institution of a Contracting Party has paid out a pension in an amount that exceeds that to which the beneficiary was entitled, it can request that the competent institution of the other Contracting Party deduct the excess amount paid from the amount due that has not been paid out, but which has been determined by the competent institution of the other Contracting Party and the payment of which to the beneficiary has not begun. The amount withheld in this manner shall be paid directly to the competent institution that requested it.

Article 33. Enforcement procedure

- (1) Enforcement decisions in the area of social security of the competent authorities and institutions, as well as enforcement verdicts, of one Contracting Party, shall be recognised in the other Contracting Party.
- (2) Recognition can only be refused if it were to contravene the legal system of the Contracting Party in which the ruling or decision is to be recognised.
- (3) Enforcement rulings and decisions recognised under Paragraph 1 of this article shall be executed in the other Contracting Party. The enforcement procedure shall be carried out in accordance with the legislation that applies to the execution of corresponding rulings or decisions of the Contracting Party in whose territory the enforcement is to be carried out.

Article 34. Resolution of disputes

The competent bodies of the Contracting Parties shall resolve, to the extent possible, all disputes that may arise from the interpretation and application of this Agreement, in accordance with its spirit and basic principles.

Part V. Interim and final provisions

Article 35. Interim provisions

- (1) This Agreement shall not determine the entitlement to a benefit for the period prior to its entry into force.
- (2) For the purpose of determining the entitlement to a benefit under this Agreement, periods of insurance that were achieved under the legislation of the Contracting Parties prior to its entry into force shall also be taken into account.
- (3) This Agreement shall also apply to insured events that took place prior to its entry into force, upon the condition specified in Paragraph 1 of this article.

Article 36. Entry into force

- (1) This Agreement shall require ratification.
- (2) This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following upon the month in which the instruments of ratification were exchanged.
- (3) Upon entry into force of this Agreement, the Agreement on social security between the Federative People's Republic of Yugoslavia and the People's Republic of Bulgaria, concluded in Belgrade on 18 December 1957, shall cease to have effect in the relations between the Republic of Serbia and the Republic of Bulgaria.

Article 37. Termination

- (1) This Agreement shall have an indefinite duration. Each Contracting Party can terminate it, no later than three months prior to the end of the calendar year in question, in writing, through the diplomatic channel. The Agreement shall cease to have effect from 1 January of the following year.
- (2) In the event of the termination of this Agreement, the entitlements achieved up to the day it ceased to have effect shall continue to be guaranteed.

In witness whereof, the authorised representatives of the Contracting Parties, have signed this Agreement and have hereunto affixed their seals.

Done at Belgrade, on 19 September 2011, in two originals, each in the Bulgarian and Serbian languages, both text being equally authentic.

For the Republic of Bulgaria

[signature]

Totyu Mladenov Minister of Labour and Social Policy

For the Republic of Serbia

[signature]

Rasim Ljajić Minister of Labour and Social Policy